

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันนิติบัญญัติในระบบรัฐสภา ประกอบด้วยสองสภา คือ สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ฝ่ายนิติบัญญัติในระบบรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ดังนี้ คือ ออกกฎหมายและขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เลือกรัฐมนตรีและให้ความเห็นชอบตัวบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหาร และควบคุมฝ่ายบริหารให้บริหารงานไปตามกฎหมายและเจตจำนงของประชาชน ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่หลักของสถาบันนิติบัญญัติเกี่ยวข้องกับกฎหมาย อันเป็นหลักเกณฑ์ที่ออกมาเพื่อกำหนดหรือบังคับให้คนทั้งหลายต้องยึดถือและต้องปฏิบัติตาม หรือกำหนดระเบียบแห่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือระหว่างบุคคลกับรัฐ เป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของพลเมืองของประเทศ เพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง รักษาเอกราชและความมั่นคงของประเทศ รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดระเบียบบ้านเมือง บ้านเมืองที่พลเมืองมีระเบียบวินัยในตนเอง เคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย จะมีความสงบสุขและเป็นระเบียบเรียบร้อย กฎหมายไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญในฐานะที่เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ และพระราชกำหนด จึงมีความสำคัญและมีผลกระทบต่อประชาชนทั่วประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของสภาผู้แทนราษฎรและรัฐสภา มีวิสัยทัศน์เป็นองค์กรที่เป็นเลิศในการให้บริการ เพื่อส่งเสริมงานของสถาบันนิติบัญญัติให้ก้าวหน้าทันสมัย โปร่งใส และเป็นธรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของปวงชนทั่วประเทศ

นิติกรสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นตำแหน่งสายงานนิติการ มีลักษณะงานตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งตามที่สำนักงานเลขาธิการ ก.ร. กำหนดดังนี้ คือ สายงานนิติการประกอบด้วยตำแหน่งต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานทางด้านกฎหมาย ซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการประมวลหลักการ วิธีการ การตรวจและการร่างกฎหมาย ญัตติ กระทั่งถาม คำแปรญัตติ กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ข้อบังคับ และสัญญา การแปลเจตนารมณ์ของกฎหมาย การแปลกฎหมายต่างประเทศ วิเคราะห์และเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศกับกฎหมายไทย การพัฒนากฎหมาย

การพิจารณาให้ความเห็น เสนอแนะ และการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย การจัดทำนิติกรรม การสอบสวนทางวินัย การดำเนินการเกี่ยวกับคดีความต่าง ๆ การอุทธรณ์ หรือร้องทุกข์ และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง จึงเห็นได้ว่า นิติกร เป็นตำแหน่งงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการดำเนินงานทางด้านนิติบัญญัติ จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และควรได้รับการสนับสนุนข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน เพียงพอ ทันต่อเวลาและสถานการณ์

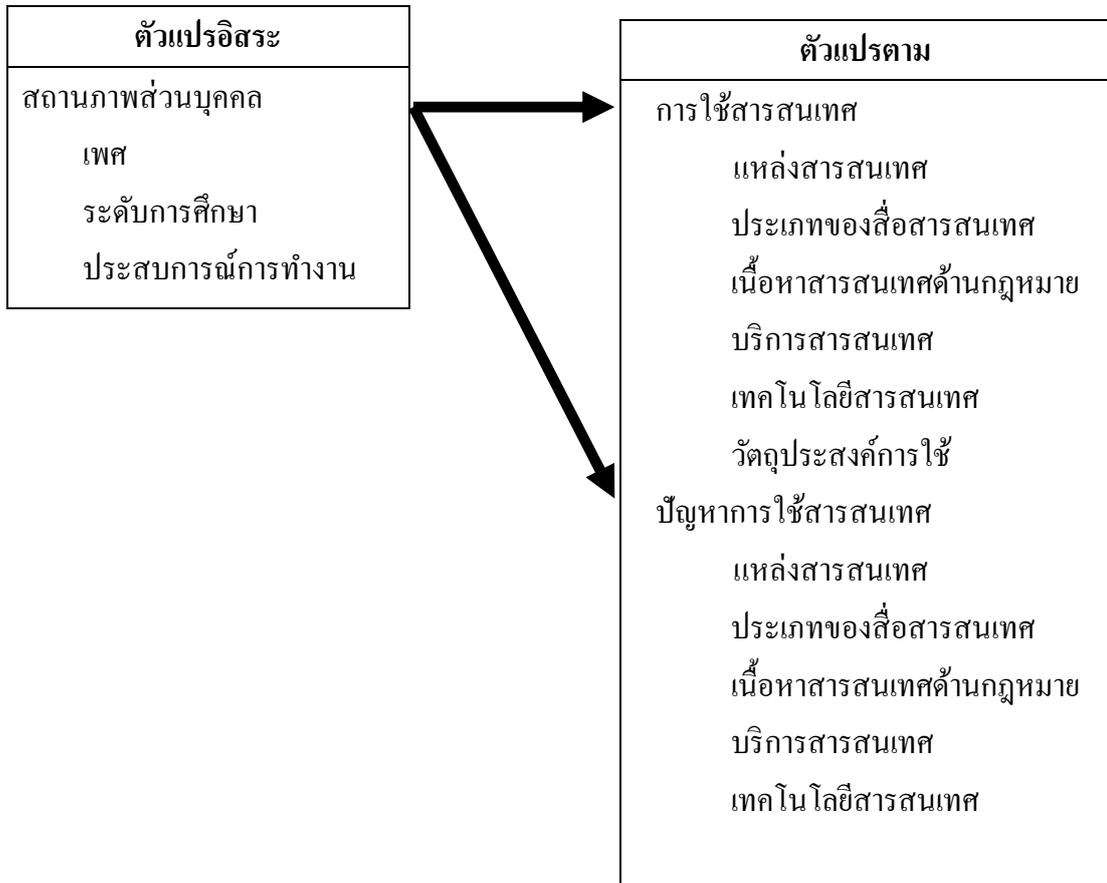
จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาการใช้สารสนเทศของนิติกรสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบัน เพื่อนำเอาข้อมูลมาใช้ประโยชน์เป็นแนวทางสำหรับสถาบันบริการสารสนเทศในการจัดเตรียมและพัฒนาสารสนเทศที่ตรงและเป็นประโยชน์ สนองตอบต่อการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติแก่นิติกร เพื่อให้สามารถปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาการใช้สารสนเทศของนิติกรสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศของนิติกรสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สารสนเทศของนิติกรสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- 2.4 เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศของนิติกรสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาการใช้สารสนเทศของนิติกรสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในบริบทของการใช้และปัญหาการใช้สารสนเทศในการปฏิบัติงาน และตัวแปรที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อการใช้และปัญหาการใช้สารสนเทศ โดยใช้ทฤษฎีของวิลสัน (Wilson, 2000: 49-55) ให้แนวคิดว่าการใช้สารสนเทศเป็นส่วนประกอบหนึ่งที่สำคัญของพฤติกรรมสารสนเทศ พฤติกรรมสารสนเทศของบุคคลหนึ่งจะเชื่อมโยงบุคคลนั้นให้เข้าถึงแหล่งสารสนเทศโดยผ่านช่องทางต่าง ๆ พฤติกรรมสารสนเทศครอบคลุมพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง 2 ด้าน คือ พฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สารสนเทศ โดยพฤติกรรมสารสนเทศเริ่มต้นจากความต้องการสารสนเทศและเมื่อได้รับสารสนเทศแล้วบุคคลสามารถนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

- 4.1 นิตกรที่มีเพศต่างกันมีการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน
- 4.2 นิตกรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน
- 4.3 นิตกรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน
- 4.4 นิตกรที่มีเพศต่างกันมีปัญหาการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน
- 4.5 นิตกรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีปัญหาการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน
- 4.6 นิตกรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีปัญหาการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน

5. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศและปัญหาในการใช้สารสนเทศของนิติกรสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

5.1 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยตรวจสอบจำนวนนิติกรจากฐานข้อมูลของสำนักทะเบียนและประวัติสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีนิติกรตั้งแต่ระดับ 3 ถึงระดับ 9 จำนวนทั้งสิ้น 254 คน ได้ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

5.2 ด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน 2554

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ห้องสมุด หมายถึง หอสมุดรัฐสภา

6.2 การใช้สารสนเทศ หมายถึง ระดับการใช้แหล่งสารสนเทศ ประเภทของสื่อสารสนเทศ เนื้อหาสารสนเทศด้านกฎหมาย บริการสารสนเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศ และวัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ

6.3 แหล่งสารสนเทศ หมายถึง แหล่งในการแสวงหาสารสนเทศ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ในการสืบค้น ฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ

6.4 วิธีการสืบค้นสารสนเทศ หมายถึง วิธีในการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการโดยใช้เครื่องมือสืบค้น

6.5 ปัญหาการใช้สารสนเทศ หมายถึง อุปสรรคในการใช้แหล่งสารสนเทศ ประเภทของสื่อสารสนเทศ เนื้อหาสารสนเทศด้านกฎหมาย บริการสารสนเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศ

6.6 นิติกร หมายถึง ข้าราชการสายงานนิติการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ระดับ 3 ถึงระดับ 9

6.7 สถานภาพส่วนบุคคลของนิติกร หมายถึง เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานของนิติกร

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อทราบการใช้สารสนเทศและปัญหาการใช้สารสนเทศของนิติกรสำนักงาน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผลจากการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง
เทคนิค วิธีการผลิตและการให้บริการสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น